

University of Groningen

Clinical pharmacology and therapeutic drug monitoring of voriconazole

Veringa, Anette

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2019

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Veringa, A. (2019). *Clinical pharmacology and therapeutic drug monitoring of voriconazole*. Rijksuniversiteit Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Dankwoord

Het zit er (bijna) op. De datum voor de verdediging staat vast, dit is het laatste hoofdstuk dat nog geschreven moet worden. Het hoofdstuk dat het meest gelezen wordt door iedereen. Ik zal de lezer die niets heeft begrepen van alle voorgaande hoofdstukken proberen niet teleur te stellen met dit afsluitende hoofdstuk.

Promoveren is een uitdaging en lang niet altijd even gemakkelijk. Uiteindelijk moet je het alleen doen en ben je zelf verantwoordelijk voor het resultaat. Door de steun en hulp van velen heb ik mij tijdens mijn promotietraject echter nooit alleen gevoeld. Hier wil ik iedereen voor bedanken met een paar mensen in het bijzonder.

Allereerst wil ik mijn promotoren, Prof. dr. J.W.C. Alffenaar, Prof. dr. J.G.W. Kosterink en Prof. dr. T.S. van der Werf bedanken.

Prof. dr. J.W.C. Alffenaar, beste Jan-Willem, wat heb ik geboft met jou als promotor! Je optimisme en enthousiasme voor het onderzoek werken erg aanstekelijk, en hebben er mede voor gezorgd dat dit proefschrift er nu ligt. Het was erg fijn dat je af en toe hielp relateren en mij het vertrouwen gaf dat alles goed kwam als de moed mij in de schoenen was gezonken. Bijvoorbeeld omdat een artikel was afgewezen of er weer iets niet helemaal volgens planning was gelopen

met 'die ene studie'. Er zijn veel dingen die ik achteraf mogelijk anders had aangepakt, maar één ding zou ik zeker niet willen veranderen en dat is jou als promotor. Ondanks dat je aan de andere kant van de wereld zit, hoop ik nog regelmatig samen met je te mogen werken in het onderzoek.

Prof. dr. J.G.W. Kosterink, beste Jos, ik heb er bewondering voor dat jij je drukke baan als hoofd van de afdeling Klinische Farmacie en Farmacologie weet te combineren met (onder andere) het begeleiden van promovendi. Je was altijd erg betrokken bij mijn promotietraject en hielp de voortgang te bewaken. Als ik behoefte had aan inhoudelijk overleg kon ik altijd bij je aankloppen. In de laatste fase van mijn promotietraject was je niet alleen mijn promotor, maar ook mijn opleider voor de opleiding tot ziekenhuisapotheker. Ik weet zeker dat je mij ook hierin goed zult begeleiden en ik mede hierdoor een goede ziekenhuisapotheker zal worden.

Prof. dr. T.S. van der Werf, beste Tjip, naast alle apothekers in mijn promotieteam was jij als clinicus een uitstekende aanvulling. Door jouw ervaring op het gebied van infectieziekten vanuit de klinische praktijk was jouw commentaar bij het tot stand komen van de verschillende manuscripten zeer waardevol en kon de boodschap voor klinici duidelijk worden geformuleerd. Daarnaast was het fijn om tijdens de promotiebesprekingen ook eens over koetjes en kalfjes te kunnen praten, en dan af te sluiten met een boks (of mini-boks zoals je kleinkinderen je hebben geleerd).

Prof. dr. D.J. Touw, beste Daan, ondanks dat je officieel geen deel uitmaakte van mijn promotieteam vond ik jouw inbreng tijdens de promotiebesprekingen erg waardevol. Ook heb ik ontzettend veel van jou geleerd tijdens mijn werkzaamheden als apotheker op het laboratorium, bedankt hiervoor. Tot slot heb je mij een hele wijze les geleerd: nooit vergeten te lunchen, anders wordt je chagrijnig.

Graag wil ik de leden van de leescommissie, bestaande uit Prof. dr. G.A. Huls, Prof. dr. P.E. Verweij en Prof. dr. H.J. Guchelaar, bedanken voor hun bereidheid om dit proefschrift te lezen en te beoordelen.

Dit proefschrift was uiteraard nooit tot stand gekomen zonder de medewerking van alle patiënten. Hartelijk dank voor jullie bijdrage aan het onderzoek.

Daarnaast wil ik alle coauteurs bedanken voor hun medewerking aan de onderzoeken die wij hebben uitgevoerd en de totstandkoming van de verschillende manuscripten. Een aantal personen wil ik in het bijzonder bedanken: dr. R. Brüggemann, Prof. dr. N. Blijlevens, Roger, Nicole, bedankt voor jullie waardevolle bijdrage aan het voriconazol TDM onderzoek en het daaruit voortkomende manuscript. Ik hoop dat wij deze goede samenwerking zullen voortzetten. Dr. L.F.R. Span, Prof. dr. J.G. Zijlsta, dr. W.J.E. Tissing, Bart, Jan en Wim, jullie hadden het grootste deel van de patiënten onder jullie hoede, die deelnamen aan de onderzoeken in dit proefschrift. Ik heb bewondering voor de manier waarop jullie met de behandeling van deze (vaak ernstig) zieke patiënten omgaan en weet zeker dat de patiënten bij jullie in goede handen zijn. Bedankt voor de fijne samenwerking en jullie bijdrage aan de verschillende artikelen. Prof. dr. E.R. van den

Heuvel, Edwin, de statistiek die is toegepast bij enkele studies in dit proefschrift was niet eenvoudig. Gelukkig was jij altijd bereid om te helpen bij het analyseren van de data, bedankt hiervoor. Beste Luc, Mendy en Sanne, tijdens jullie masteronderzoek voor de farmacieopleiding heb ik jullie (gedeeltelijk) begeleid. Jullie hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan mijn onderzoek en bij de totstandkoming van verschillende artikelen, die allemaal hebben geresulteerd in een mooie publicatie. Bedankt voor het vele werk dat jullie hebben verricht. A special thanks for the authors from abroad, Michael Neely, Charles Peloquin, Jason Roberts and William Hope, and their contribution to this thesis.

Ook wil ik mijn (oud)collega's van de afdeling Klinische Farmacie en Farmacologie bedanken voor de getoonde belangstelling en steun, zowel tijdens mijn promotieonderzoek als nu tijdens mijn opleiding tot ziekenhuisapotheker. Aangezien er ruim 200 medewerkers werken op onze afdeling kan ik helaas niet iedereen persoonlijk bedanken. Desalniettemin waardeer ik jullie getoonde interesse enorm. Een paar mensen wil ik in het bijzonder bedanken. Allereerst het kloppende hart van de apotheek, oftewel het secretariaat. Annemiek, Jessica en Wianda. Ik wil jullie niet alleen bedanken voor de administratieve hulp bij zowel mijn promotie als bij de opleiding tot ziekenhuisapotheker, maar ook voor alle niet werkgerelateerde tips en weetjes. Ook al kwam ik met de meest bijzondere vragen binnen jullie hadden overal een passend antwoord op (bijvoorbeeld voor het perfect schoonmaken van mijn toetsenbord, tot de oplossing voor niet comfortabel zittende pumps). Beste (oud)collega's van het lab, Albert-Jan, Annalie, Ben, Ellen, Erwin,

Gerben, Hiltjo (Hillie!), Ingrid, Jan, Jan, Justine, Kai, Marieke, Mireille, Pauline, Remco, Renella, Stephan en Tanja. Ik heb het getroffen om mijn carrière als kersverse apotheker te mogen beginnen in zo'n leuk en gezellig team. Zowel tijdens mijn promotieonderzoek als tijdens mijn werkzaamheden als apotheker van het laboratorium namen jullie altijd de tijd om mij dingen uit te leggen. Nu het promotieonderzoek en het boekje is afgerond, kan ik eindelijk weer wat vaker mee voor een bakkie koffie (of in mijn geval een bakkie thee). Bedankt voor de prettige samenwerking. Kai en Remco tevens bedankt voor jullie bijdrage aan enkele artikelen in dit proefschrift. Lenneke (aka Lennie), jou wil ik in het bijzonder bedanken voor jouw steun in de afgelopen periode en de heerlijke maaltijden die jij regelmatig voor mij hebt bereid. Als jij voor me hebt gekookt doe ik graag als tegenprestatie de afwas. Ooit zal ik je verslaan met Just Dance I'm so excited. Ook wil ik alle collega apothekers van de afgelopen jaren bedanken, Alwin, Anette, Annelies, Bahez, Barbara, Bart, Bob, Derk, Eefke, Elly, Gea, Hendrikus, Herman, Hilda, Jan, Jasper, Johanna, Joke, Karen, Kim, Leonie, Lisanne, Lisette, Lotte, Manon, Marina, Marjolijn, Marlanka, Marlous, Matthijs, Nour, Prashant, Richard, Simke, Simone, Susan, Sylvia, Thijs, Trea, Wilma, Wouter en Wouter. Bedankt voor jullie interesse. Ik ben er trots op dat steeds meer collega's tijdens de ochtendoverdracht inzien dat zitten het nieuwe roken is en daarom net zoals ik blijven staan ☺.

Lieve Lisanne, ik heb jou leren kennen toen ik bij de souvenirwinkel van Dierenpark Emmen kwam werken. Toen je aangaf dat je een keer de ringstaartmaki's wilde voeren, heb ik dat direct voor jou geregeld. Vele jaren later heb jij er nog steeds alle vertrouwen in dat

ik van alles kan regelen. Ik voel me dan ook vereerd dat ik ceremoniemeester mag zijn op jouw bruiloft. Ik kijk er naar uit om je 31 augustus te zien stralen in jouw prachtige wedding dress (Wilco, she said yes to a beautiful dress ♥). We'll be friends forever, won't we?

Miranda (aka Mir), wat zou ik toch zonder jouw Drentse nuchterheid moeten. Het was heerlijk om af en toe te kunnen klagen over mijn promotieonderzoek en andere dingen. Jij wist alles uiteindelijk weer in perspectief te plaatsen. Ik heb tevens genoten van onze culinaire- en shopvakanties, waarbij wij verbleven in luxe resorts om vervolgens weer helemaal zen thuis te komen. Je bent niet alleen nu en tijdens mijn promotietraject een dierbare vriendin geweest maar ook daarvoor, met als één van onze hoogtepunten onze stage op Bonaire. Naast het ontzettend harde werken was het behalen van ons duikbrevet en de vele duiken die wij vervolgens hebben gemaakt één van onze mooiste avonturen samen.

Sander (Sannepan!), als iemand mij altijd aan het lachen kan maken, ben jij het. Het begon al tijdens ons weekend/vakantiebaantje bij de beddencentrale in het Scheper ziekenhuis Emmen: watergevechten, kijken of de drogers groot genoeg waren voor mensen, ons verstoppen tussen het wasgoed om vervolgens onze collega's de stuipen op het lijf te jagen. Onze collega's hadden het soms moeilijk met ons als jolig duo. Jij weet mij daarnaast altijd op te vrolijken met de meest bijzondere en hilarische Snapchat filmpjes. Dankzij Laurens en jou, heb ik tevens kennis gemaakt met bijna alle hippe lunchtentjes in Emmen (hoewel Chez Nous toch echt mijn favoriet blijft). Bedankt voor de gezelligheid, ik ben blij met een vriend als jij!

Lieve mede-pillendraaiers, Jacquélien, Jasmijn, Jildau en Karyn. Bedankt voor jullie steun de afgelopen jaren. Het was fijn om met jullie even afstand te kunnen nemen van mijn onderzoek en te ontspannen tijdens een weekendje weg, een musical/theatervoorstelling (Karyn, ik vind het heel dapper dat je nog een keer met mij mee wilde naar een show van Jochem Myjer, ondanks dat ik tijdens een eerdere show met een opgestoken paraplu in de zaal zat) of gewoon een ouderwetse spelletjesavond (Jacq, jij bent mijn favoriete tegenspeler bij saboteur). Lieve Jasmijn, samen hebben wij: geproost op mijn eerste artikel dat geaccepteerd werd, geleerd wat de beste pose was om foto's te maken met een selfie stick (staand werkt beter dan zittend), de hoogste berg van het koninkrijk der Nederland beklommen, en regelmatig onze zangkunsten in de karaokebar getoond (Mamma Mia!). Tijdens mijn promotietraject heb jij mij altijd gesteund en ik ben blij dat jij mijn paranimf wilt zijn op deze bijzondere dag.

Daarnaast wil ik mijn middelbare school vriendinnen bedanken: Anna, Ariska, Jolanda, Jorien Cnossen, Jorien van Dam en Martine, onze dagjes/weekendjes weg en andere gezelligheid waren een erg fijne afleiding tijdens deze soms hectische periode. Ik kijk met veel plezier terug op de vele avonturen die ik met jullie (ook afzonderlijk) heb beleefd in de vele jaren dat we elkaar al kennen: gezamenlijke etentjes (hoewel kaasfondue niet aan ons is besteed), een trip naar Boekarest (ik vind het nog steeds een wonder dat wij op tijd in het vliegtuig zaten), reizen door Zuidoost Azië (Martine, het föhn verhaal doet het nog altijd goed ☺), en uiteraard één van onze favoriete uitjes: de escape rooms. Door

jullie steun de afgelopen jaren heb ik de sleutel gevonden om uit deze 'escape room' te ontsnappen en met jullie steun kan ik uit elke escape room ontsnappen. Lieve Jorien van Dam, ik wil jou tevens bedanken dat je mijn paranimf wil zijn. Ons eerste project samen begon ongeveer 20 jaar geleden: de dubbelzijdige tandenborstel, onze uitvinding voor een techniek opdracht. Enkele jaren geleden mocht ik ceremoniemeester zijn op jouw bruiloft (gelukkig is alles goed gekomen met de limonadetap). Ik ben heel erg blij dat jij op deze bijzondere dag aan mijn zijde staat, om ook van dit 'project' een succes te maken!

Lieve papa, mama en Inge, wat zou ik toch zonder jullie moeten. Ik heb het echt enorm getroffen om in zo'n warm nest te zijn opgegroeid. Jullie onvoorwaardelijke liefde en steun betekenen ontzettend veel voor mij en valt in geen 1000 woorden samen te vatten. Altijd staan jullie voor mij klaar en geven jullie mij alle ruimte om die dingen te doen die ik leuk vind. Ik vond het heerlijk om tijdens mijn promotie afleiding en ontspanning te zoeken thuis in Klazienaveen en daar lekker in de watten te worden gelegd. Het is een wonder dat ik nog geen 100 kilo weeg want mama zorgde altijd dat er weer wat lekkers was gebakken. Helaas hebben Inge en ik het talent om taarten te bakken niet van jou geërfd maar papa at gelukkig, als echte liefdevolle vader, onze misbaksels vol enthousiasme op ☺.

Er is een wijs gezegde dat zegt: wat je zaait, zul je oogsten. Ik ben misschien niet altijd heel bewust bezig geweest met zaaien, maar door het schrijven van dit dankwoord kom ik er achter dat ik dik tevreden ben met mijn oogst. Allen bedankt. Ik hoop dat ik met jullie nog veel meer mooie herinneringen mag maken, 17 april zal er ongetwijfeld één van zijn!